

NOTAT

Bilag 1 til besvarelse af BEU alm. del spm. 264

18-03-2019

J.nr. 2019 - 1059

Tabel 1 viser en oversigt over generelle ordninger om tidlig pension ved farligt eller anstrengende arbejde, herunder pensionsalder, tildelingskriterier samt den tildelte ydelse i EU's medlemslande samt Norge, Island og Schweiz.

Tabel 1. Generelle ordninger om tidlig pension ved farligt eller anstrengende arbejde				
Lande	Ordninger	Tidlig pensionsalder	Tildelingskriterier	Ydelser
Belgien	Ingen ordning ved farligt eller anstrengende arbejde, men ordning er under overvejelse	Ikke oplyst		Endnu ikke fastsat
Finland	Ordning for farligt eller anstrengende arbejde. Adgang til ordningen vurderes ud fra antal år i tjeneste. Ordning dækker kun personer på den finske indkomstrelaterede pension. Det er en ny ordning fra 2017 (alene 17 personer tildelt pension i juli 2018)	Fra 63 år. Pensionsalderen vil stige til 65 år (ca. to års tidligere tilbagetrækning)	Tildeles ud fra lovbestemte kriterier om anstrengende arbejde: 1. Arbejdet med anstrengende arbejde i mindst 38 år. Ved beregningen indgår perioder med barsel eller forældreorlov dog max. 3 år samt kortere perioder med sygdom og midlertidig ledighed 2. Har nedsat arbejdskapacitet/-evne	Ydelsen beregnes ud fra optjent pension på tidspunktet for tilbagetrækning
Østrig	Ordning for hårdt og belastende arbejde. Tildeles, hvor kriterier for anstrengende og farligt arbejde er opfyldt	5 år før den generelle pensionsalder på 65 år for mænd. 0-5 år før den generelle pensionsalder på 60 for kvinder	Kriterierne dækker over belastende skifteholdsarbejde og natteskit, regelmæssigt arbejde i ekstrem varme eller kulde, eller under kemiske og fysiske påvirkninger, sundhedsskadeligt arbejde med værktøj og maskinert, tungt fysisk	Reduktion på 1,8 pct. pr. år for tidligere tilbagetrækning

			<p>arbejde, visse plejeerhverv, som anses for psykisk og fysisk belastende.</p> <p>Krav om 540 måneders forsikring, hvoraf min. 120 mdr. inden for de sidste 240 kalender mdr. med omfattet arbejde</p>	
--	--	--	---	--

Kilde: Ambassadehøringer

Tabel 2 viser særlige ordninger om tidlig pension ved farligt eller anstrengende arbejde, herunder pensionsalder, de omfattede brancher eller jobbeskrivelse samt den tildelte ydelse i EU's medlemslande samt Norge, Island og Schweiz.

Tabel 2. Særlige ordninger om tidlig pension ved farligt eller anstrengende arbejde for specifikke brancher eller jobbeskrivelser				
Lande	Ordninger	Tidlig pensionsalder	Tildelingskriterier	Ydelser
Bulgarien	<p>Ordning for tidlig pension ved farligt eller anstrengende arbejde. Tildeles pba. jobkategorier i to forskellige joblister eller under særskilt lovgivning</p> <p>Særskilt ordning under egen lovgivning</p>	<p>6-11 år tidligere for mænd og 7-12 år tidligere for kvinder end den generelle pensionsalder, som er stigende men i 2019 er 64 år og 2 mdr. for mænd og 61 år og 4 mdr. for kvinder på 61-64 år. 53 år og 4 mdr.</p>	<p>Jobliste 1 over farlige jobs dækker over bl.a. minearbejdere, metalarbejdere, piloter, frømænd.</p> <p>Jobliste 2 dækker over bl.a. industriarbejdere, buschauffører, sømænd, jernbanearbejdere.</p> <p>Det forudsætter indbetalinger til pensionsfonde (arbejdsgiverbetalt)</p> <p>Særskilte ordninger bl.a. for hhv. statsansatte, militærpersonel, brandmænd og efterretningstjenesten</p> <p>Her forudsættes 27 års indbetaling til socialsikring, hvoraf 18 år skal være ansat under den specielle lovgivning</p>	<p>Pensionsydelsen beregnes på basis af gennemsnitsindkomsten 12 mdr. forud for første pensionsydelse og en individuel koefficient (afhængigt af startdatoen for udbetaling af pensionsydelsen)</p>
Estland	Ordning for tidlig pension ved farligt	10 år tidligere pension (Liste 1)	Liste 1 dækker over farligste jobs: Minearbejdere eller andre jobs, hvor de i	Pensionsydelsen svarer til alderspension

	eller anstrengende arbejde. Pensionen tildeles pba. joblister. Jobliste 1 og 2 giver ret til tidlig pension	5 år tidligere pension (Liste 2). Den generelle pensionsalder er på 65 år	hverdagen arbejder med sundhedsfarlige materialer. Liste 2 dækker over malere, svejsere, fiskere mm. Ca. 90 pct. af pensionister på særordning er omfattet af jobliste 2	
Frankrig	42 forskellige ordninger. Ordningerne er typisk sektorspecifikke. Desuden dækkes specifikke ansættelsesformer og arbejdspladser. Ret til tidlig pension er knyttet til ansættelsen	Typisk før 60 år, men varierer, hvor den generelle pensionsalder er på 62 år og 67 år, hvis der ønskes det fulde beløb uden man har bidraget i 43 år	Offentlig sektor som militær, politi, transport, forsyning, søfarende, minearbejdere, operasangere, notarere m.fl.	Beregnes typisk ud fra lønindtægt, men nedskrives, hvis der er perioder med manglende indbetaling
Grækenland	Ordning for opslidende arbejde	3-5 år før den generelle pensionsalder på 65-67 år	Personer, der arbejder i særdeles hårdt og opslidende arbejde (brancher er ikke oplyst). Der kræves 35 års bidrag på arbejdsmarkedet, med mindst 25 års hårdt arbejde (fuld pensionsret) eller 15 års bidrag med mindst 12 års hårdt arbejde (nedsat pensionsret)	Ikke oplyst
Island	Ordning for fiskere, idet fiskeri anses som farligt erhverv	7 år før generel pensionsalder på 67 år	Fiskere, der har fisket i mindst 25 år	Ikke oplyst
Italien	Ordning ved særligt farligt eller anstrengende arbejde Tildes ud fra joblister	3 år før generel pensionsalder på 67 år (pensionsalderen kan fremrykkes yderligere under visse betingelser, herunder summen af den årrække, man har	Der er forskellige kategorier listet i joblisten, som fx dykkere, tunnel- og minearbejdere, personer med natarbejde, samlebåndsarbejde, tunge køretøjer mm. Det nedslidende arbejde skal samtidig have udgjort halvdelen af den pågældendes arbejdsliv. Ordningen forudsætter indbetalt pensionsbidrag i 35 år	Ydelsen er bidragsbestemt. Tidlige pension vil føre til lavere ydelse, herunder også afhænge lønindkomstniveau

		betalt pensionsbidrag og alder)		
Kroatien	Ordning for tidlig pension for farligt eller anstrengende arbejde	Varierende, typisk ud fra indbetalt forsikringsperiode	95 arbejdspladser fordelt på 28 sektioner. Sektionerne omfatter bl.a. minearbejde, jernbane, produktion af batterier, byggeri, geologiske- og mineundersøgelser, trafik, kommunalt arbejde, skovbrug, maritimt fiskeri, produktion af tung maskinteknik og -redskaber, Der udregnes forsikringsperiode pba. farligt eller anstrengende arbejde, så hver 12 mdr. tilbragt i erhvervet tæller som 14, 15, 16 eller 18 mdr.	Ydelsen for de 95 brancher er på niveau med alderspensionen
Letland	Nyere ordning om tidlig tilbagebetaling for en række af brancher	Tilbage- trækningsal- der varierer afhængigt af branche Fra 38 år for visse kunst- nere	Militæransatte, udvalgte grupper af kunstnere, dommere, diplomater m.fl.	EUR 550 pr. md. (DKK 4.106)
	Ældre ordning om tidlig tilbagebetaling for en række af brancher (under udfasning)	Tilbage- trækningsal- der varierer afhængigt af branche og køn	Ansatte i indenrigstjenesten, flyvende personale, ansatte ved jernbanen, ansatte i fiskeri og søfart, chauffører ansat i offentlig transport, visse grupper ansat på kunstinstitutioner	EUR 484 (DKK 3.628)
	Pension på fordelagtige vilkår (under udfasning)	Typisk 2-6 år før den generelle pensionsalder på 63 år og 6 måneder	Dækker personer, der frem til 1996 har været i farligt eller anstrengende arbejde (brancher eller jobbeskrivelser er ikke oplyst)	EUR 330 pr. md. (DKK 2.462)
Norge	Ordning for afgrænset gruppe af offentlige tjenestemænd	Typisk 60-68 år, hvor den generelle pensionsalder er 62-75 år	Tjenestemænd under udsædvanlig psykisk eller fysisk belastning (bl.a. militærpersonel og politi)	Personer født før 1954 får 66 pct. af deres gennemsnitlige løn indtil de er fyldt 67 år. Herefter over-

				<p>går de til almindelig alderspension.</p> <p>Nyt lovforslag, der kan justere adgang for generationer født efter 1963 forventes i løbet af foråret 2019</p>
Polen	<p>Ordning for personer med arbejde under specielle forhold (under udfasning). Omfattet arbejdet fremgår af liste</p>	<p>5 år før for kvinder og maksimalt 5 år før for mænd.</p> <p>Visse farlige fag har adgang til tidligere pension</p>	<p>Personer, der har arbejdet under særlige forhold eller særlige (psykiske) vilkår. De særlige vilkår omfatter arbejde under jorden, på havet, undervandsarbejde, i luften eller ved særlige teknologiske processer såsom meget tungt arbejde. De særlige (psykiske) vilkår omfatter arbejde der bl.a. kræver særlig mental robusthed.</p> <p>Der er krav om beskæftigelse i mindst 15 år med denne type arbejde.</p> <p>Der er en bidragsperiode på min. 20 år for kvinder og 25 år for mænd</p>	<p>Højere ydelse i gennemsnit PLN 2.789 (DKK 4.838) i forhold til almindelig pension PLN 2.100 (DKK 3.642)</p>
Portugal	<p>Ordning for personer i særligt hårde og udmattende jobs</p>	<p>Pensionsalderen er individuel for hver jobtype</p>	<p>Minearbejdere, søfarende, havnearbejdere, flytrafikoperatører, professionelle dansere, broderesker på Madeira mm.</p>	<p>Ambassaden har oplyst, at reduktioner for de enkelte nedslidende branchekategorier ikke kendes</p>
Rumænien	<p>Ordning for farligt eller anstrengende arbejde</p>	<p>Tilbagetrækningsalder vil afhænge af antallet af år, man har arbejdet under farlige eller specielle forhold</p>	<p>Arbejde under farlige eller specielle vilkår. De specifikke brancher eller jobbeskrivelser er ikke oplyst, men opgøres i et centralt register</p>	<p>Ydelsen beregnes individuelt ud fra indbetalt pensionsbidrag.</p> <p>Der betales højere bidrag til pension, både fra medarbejder og arbejdsgiver</p>
Slovakien	<p>Ordning med</p>	<p>Fra 55 år,</p>	<p>Visse grupper af dansere</p>	<p>Ydelsen er et</p>

et	<p>en supplerende pensionsydelse ved farligt eller anstrengende arbejde (under udfasning).</p> <p>Ambassaden oplyser, at der er tale om en beskeden ordning</p>	<p>hvor den generelle pensionsalder aktuelt er 62 år, men stigende</p>	<p>samt personer, der arbejder i anstrengende eller farlige fag. Farlige fag kategorises på baggrund af en skala fra 1-4 defineret i lovgivning. Kategorierne 3 og 4 omfatter farligt arbejde og rummer en objektiv liste af indikatorer.</p> <p>Forudsætter mindst 10 års forsikringsperiode i særlig ordning (arbejdsgiverbetalt)</p>	<p>supplement, som kompenserer for det indkomstab, der er forbundet med at personen ikke længere kan udføre anstrengende eller farligt arbejde</p>
Slovenien	<p>Ordning med førtidspension for arbejdere som arbejder med farligt eller anstrengende arbejde</p>	<p>9-13 år før den generelle pensionsalder</p>	<p>Tildeles pba. lister over hhv. bedømmelseskriterier og anstrengende eller farlige jobs</p> <p>Kriterier for at blive betragtet som farligt eller anstrengende arbejde er defineret i lovgivning og dækker over arbejdsmiljø, arbejdstid og jobbeskrivelse</p>	<p>Ydelsen beregnes ud fra indbetalt bidrag og forventet udbetalingsperiode, dog min. niveau for alderspension</p>
Spanien	<p>Flere forskellige ordninger, hvor arbejdet anses af belastende, farlig, skadelig eller sundhedsfarlig karakter, eller arbejdet har en stor andel af sygelighed eller dødelighed</p>	<p>Fra 15 år før, hvor den generelle pensionsalder er 67 år</p>	<p>Forskellige ordninger med joblister for sektorer eller arbejdsområder og særordninger for bestemte fag: minearbejdere, flypersonale, jernbanearbejdere, kunstnere, tyrefægtere, brandmænd, baskiske politi og lokalpoliti</p> <p>Herudover er der overenskomstordninger for havfiskere, kulminearbejdere og funktionærer i det offentlige, politi og hærens tjeneste.</p>	<p>Ydelsen nedsættes, hvor arbejdstageren mangler den fulde indbetalingsperiode (44,5 år).</p>
Tjekkiet	<p>Ordning for særlig tidlig pension for minearbejdere</p>	<p>5-7 år tidligere end generel pensionsalder på 65 år</p>	<p>Minearbejdere</p>	<p>Ydelsen er i gennemsnit 20 pct. højere end de fleste alderspensioner</p>
Tyskland	<p>Ordning for minearbejdere</p>	<p>5-7 år før den generelle pensionsalder på 65-67 år</p>	<p>Minearbejdere med mindst 25 års arbejde i miner under jorden.</p> <p>Der er særlige regler for bidrag fra arbejdstager og</p>	<p>Typisk højere pensionsydelse. Beregnes ud fra individuelle lønforhold</p>

			arbejdsgiver	
--	--	--	--------------	--

Kilde: Ambassadehøringer